

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd och felaktiga utbetalningar

Dokumenttyp Riktlinje	Fastställt av Vård och omsorgsnämnden	Beslutsdatum 2019-09-24	Reviderat
Dokumentansvarig Utvecklingsstrateg		Förvaring Castor	Dnr VON.2019.50
Dokumentinformation Ersätter riktlinjer antagna av Vård- och omsorgsnämnden 2017-05-30			

Innehåll

1 Inledning	4
2 Utgångspunkter	4
3 Ansvarsfördelning mellan kommuner	5
4 Barnperspektiv	5
5 Ansökan	6
5.1 Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd.....	6
5.2 Kontroll av uppgifter.....	7
5.3 Identitet och vistelse.....	7
5.4 Medborgarskap och uppehållstillstånd.....	7
5.5 Dokumentation.....	7
6 Hushållstyper	8
6.1 Sammanboende och hushållsgemenskap.....	8
6.2 Giftna men inte sammanboende.....	8
6.3 Gymnasiestuderande ungdom.....	8
6.4 Underårig som bildat familj.....	8
7 Boende	9
7.1 Uppmaning till bostadsbyte.....	9
7.2 Bostadsrätt/egen fastighet.....	9
7.3 Hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren.....	9
7.4 Hushåll med barn över 18 år.....	9
7.5 Ungdom som avslutat skolgång men inte tidigare betalat hyresdel till föräldrar.....	9
7.6 Ungdom/vuxet barn som tidigare betalat hyresdel till föräldrar.....	10
7.7 Ungdom under 21 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal.....	10
7.8 Förälder boende hos barn.....	10
7.9 Övriga boendeformer.....	10

8 Resekostnader	11
8.1 Arbets- och planeringsresor.....	11
8.2 Rekreativresor.....	11
8.3 Övriga resor.....	11
8.4 Återföreningsresor	11
8.5 Innehav av bil	11
9 Hemförsäkring och villkorat bistånd	11
9.1 Hemförsäkring	11
9.2 Praktik och kompetenshöjande insatser/villkorat bistånd	11
10 Livsföring i övrigt	12
10.1 Jobbstimulans	12
10.2 Sjukresor.....	12
10.3 Gymkort	12
10.4 Julklappspeng	12
10.5 Kläder och skor utöver norm	12
10.6 Medlemsavgift i förening	12
10.7 Utlandsresor	12
10.8 Hemutrustning	12
10.9 Spädbarnsutrustning	12
10.10 Tandvård	13
10.11 Glasögon	13
10.12 Flytt- och magasineringskostnad	13
10.13 Skulder	13
10.14 Dator	13
10.15 E-legitimation	13
10.16 Mammografi och cellprov	13
10.17 Föräldrapenning	13
11 Felaktiga utbetalningar	14
11.1 Förebyggande åtgärder mot felaktiga utbetalningar	14
11.2 Handläggning av felaktiga utbetalningar.....	15

1 Inledning

Riktlinjen är ett komplement till Socialtjänstlagen, Socialstyrelsens Allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) och Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten.

Vård- och omsorgsnämnden är ansvarig nämnd för ekonomiskt bistånd enligt ett reglemente som är beslutat av kommunfullmäktige.

Ekonomiskt bistånd, som även kallas försörjningsstöd, ska vara ett komplement till socialförsäkringarna. Det ekonomiska biståndet ska ge hjälp när de generella stödformerna inte är tillräckliga eller inte kan lämnas. Ekonomiskt bistånd har som uppgift att träda in tillfälligt vid korta perioder av försörjningsproblem.

Detta dokument innehåller en vägledning och anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

Syftet med riktlinjerna är att principen om likabehandling följs när det gäller såväl bidragsnivå, förutsättningar för ekonomiskt bistånd, åtgärder för att sökande ska få en egen försörjning och handläggning vid felaktiga utbetalningar.

Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande omständigheter eftersom det inte är möjligt att här beskriva alla situationer eller behov som kan tänkas uppkomma. Riktlinjerna anger vad eller vilken nivå som ska bedömas som en skälig levnadsnivå i normalfallet, dock ska en individuell bedömning alltid göras.

Om det finns anledning att frångå riktlinjerna ska detta särskilt motiveras och dokumenteras i beslutet. Samråd med närmaste arbetsledare ska **alltid** göras i dessa fall. Om ärendet är av principiell betydelse ska det överlämnas till arbetsutskottet för avgörande.

2 Utgångspunkter

Socialtjänstlagen utgår från att var och en har ett eget ansvar för sin livsföring och efter förmåga bidrar till sin egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd utgör det yttersta skyddsnätet när den enskilde inte kan försörja sig på annat sätt.

Grunden är därför att den enskilde ska klara sin försörjning på egen hand genom till exempel förvärvsarbete, studier med studiestöd eller annan inkomstbringande syssla.

Arbetslinjen gäller i Oxelösund vilket innebär att individens förmågor sätts i fokus. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Verksamhetens främsta uppgift blir därför att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar.

<p>I Oxelösund ska den som är arbetslös och arbetsför och ansöker om ekonomiskt bistånd hänvisas till ett strukturerat stöd för att nå egen försörjning. Genom verksamheten Drivhuset får den sökande stöd av personal – jobbcoacher- att komma in på arbetsmarknaden. Har den sökande inte förutsättningar att arbeta ska kompetenshöjande insatser erbjudas.</p>
--

3 Ansvarsfördelning mellan kommuner

Vistelsekommun är den kommun där personen vistas när det aktuella behovet uppstår som ansvarar för stöd och hjälp.

Om det är klarlagt att det finns en annan kommun som ansvarar för stöd och hjälp begränsas vistelsekommunens ansvar till att avhjälpa det akuta behovet, exempelvis med en hemresa till sin hem(bosättnings-)kommun. Med akuta situationer avses sådana situationer som uppstår oväntat och oförutsett.

Bosättningskommun är den kommun där personen är stadigvarande bosatt.

Oavsett var den enskilde är bosatt eller om bostad saknas så ska den kommun till vilket personen har starkast anknytning anses som bosättningskommun.

Det är bosättningskommunen som ansvarar för stöd och hjälp för dem som tillhör kommunen även vid vistelse i en annan kommun.

Folkbokföringskommun är den kommun där den enskilde är folkbokförd.

Folkbokföringskommunen ansvarar för stöd och hjälp under kriminalvård i anstalt, under vård på sjukhus eller i samband med utskrivning från ovanstående.

4 Barnperspektivet vid ansökan om försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt

I dokumentationen ska det framgå hur barnets behov beaktats, vilka överväganden som gjorts och hur dessa påverkar beslutet. En bedömning av barnets bästa ska dokumenteras både vid positiva och negativa beslut.

I samband med ansökan om skulder avseende el-, hyres- och barnomsorgsskuld ska en barnkonsekvensanalys upprättas.

Barnperspektivet i handläggningen innebär att:

- i samarbete med föräldrarna tydliggöra barnets behov och situation med koppling till den ekonomiska situationen
- bedöma vad som är barnets bästa utifrån en helhetsbedömning
- dokumentera hur barnets behov beaktats
- uppmärksamma barns behov inom viktiga områden som boende, umgänge med föräldrar, hälsa, fritid, skolaktiviteter med mera

När barnperspektivet påverkar ett hushålls behov av ekonomiskt bistånd kan det resultera i att

- Hushållet får extra pengar för att ett barn ska kunna fortsätta med en fritidsaktivitet
- En förälder kan ha kontakt eller umgänge med sitt barn
- Föräldrar med långvarigt ekonomiskt bistånd får hjälp med att få arbete och bli självförsörjande

5 Ansökan

En ansökan kan göras skriftligt, muntligt eller elektroniskt genom e-tjänst eller e-post. Det är viktigt att skilja mellan en ansökan och ett rådgivande samtal. Vid oklarhet behöver handläggaren be om förtydligande från den sökande om det är en ansökan eller inte. På vilket sätt ansökan mottagits ska framgå av journalen.

I anslutning till ansökan är det viktigt att informera om vilka regler och förutsättningar som krävs för att erhålla biståndet som exempelvis att uppgifterna kommer att samlas i ett dataregister eller att lämnade uppgifter kan kontrolleras. Den sökande har då möjlighet att överväga om han eller hon ska avstå från att göra en ansökan.

Ansökningstiden beräknas från datumet när den första kontakten sker. Från detta datum ska ärendet anses aktualiserat, om inte annat framkommer under utredningen.

Av ansökan ska det klart framgå vad personen ansöker om. Den sökande ska skriftligen intyga att lämnade uppgifter är riktiga. Uppgifter som alltid ska framgå av ansökan är:

- Identitet och medborgarskap, boende, folkbokföring, civilstånd.
- Vårdnadshavare för barn i hushållet.
- Om personen är anmäld som arbetssökande hos arbetsförmedlingen.
- Inkomster och tillgångar, till exempel bil och bankmedel.

5.1 Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd

Handläggning av ekonomiskt bistånd innebär i hög utsträckning myndighetsutövning med krav på rättssäkerhet, gemensamt förhållningssätt och likvärdiga bedömningar. Prövningen av rätten till bistånd görs i flera steg och en individuell behovsprövning ska alltid göras. Följande frågeställningar ska klarläggas i utredningen:

Är förutsättningarna för bistånd uppfyllda?

En bedömning ska göras av om den sökande kan anses uppfylla de krav som kan ställas på henne eller honom i syfte att uppnå självförsörjning.

Kan behovet av bistånd tillgodoses på annat sätt?

Annat sätt kan till exempel vara genom försörjningsskyldiga anhöriga, genom inkomster eller tillgångar, genom socialförsäkringsförmåner, studiestödsformer eller andra ersättningar.

I vissa fall ska behovet tillgodoses genom andra huvudmän som Försäkringskassan, Landstinget, Migrationsverket eller Kriminalvården.

Vilket bistånd ska beviljas?

Utöver riksnormen som fastställs av regeringen ska med utgångspunkt från lagen och kommunens riktlinjer en bedömning göras av vilket behov som föreligger, och vad som är en skälig levnadsnivå för den enskilde.

5.2 Kontroll av uppgifter

Felaktiga utbetalningar kan undvikas genom tydlig information och vägledning till den sökande om hur förutsättningarna ser ut. Felaktiga utbetalningar kan trots detta ändå uppkomma av olika orsaker. Det kan handla om brister i ärendehantering, att den sökande inte förstått eller fått tillräcklig information om regelverket eller att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter i syfte att erhålla för hög ersättning.

Om det finns anledning att misstänka att felaktiga uppgifter lämnats ska de lämnade uppgifterna granskas mer ingående. I de fall den enskilde fått ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp ska biståndet alltid återkrävas i enlighet med socialtjänstlagen 9 kap1§.

Den som konstaterats medvetet ha lämnat felaktiga uppgifter eller genom grov oaktsamhet orsakar fara för att felaktigt för högt bidrag betalats ska alltid polisanmälas. Se riktlinjer för felaktiga utbetalningar på sidan 14.

5.3 Identitet och vistelse

Personuppgifter och uppgifter om boende ska kontrolleras i alla nya ärenden. Som legitimation godtas pass, körkort, ID-kort eller uppehållstillstånd från Migrationsverket. Boende och vistelsetillhörighet kontrolleras genom folkbokföring, hyreskontrakt och aktuell hyresavi. Om det inte är möjligt att kontrollera en persons boende eller vistelsetillhörighet på annat sätt ska hembesök göras.

Om den sökande inte är folkbokförd på den adress som anges i ansökan, men uppger sig vara stadigvarande bosatt där, ska han eller hon uppmanas ändra folkbokföringsadress. För bedömning av den sökandes kommuntillhörighet se avsnittet om *Ansvarsfördelning mellan kommuner*.

Löpande kontroll av att sökande vistas i kommunen ska göras genom personlig kontakt. Det är även viktigt att kontrollera vistelsen för barn och ungdomar som uppges ingå i hushållet samt vem som är vårdnadshavare.

Gymnasiestuderande ungdomar ska särskilt uppmärksammas för att avhopp från skolan snarast möjligt ska upptäckas. Dessa ungdomar ska omgående hänvisas till utbildningsförvaltningen.

5.4 Medborgarskap och uppehållstillstånd

Utländska medborgare ska vid ansökan visa upp giltigt uppehållstillstånd eller handling som styrker deras uppehållsrätt.

Vid oklarhet ska Migrationsverket alltid kontaktas.

5.5 Dokumentation

Socialtjänsten har skyldighet att dokumentera sin verksamhet. Särskilt viktigt är det i samband med myndighetsutövning. Den enskilde ska informeras om den dokumentation som förs om honom eller henne och rätten att ta del av denna. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas. Det ska vara möjligt att via dokumentationen följa ett ärendes gång. Se även Socialstyrelsens handbok "Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten".

6 Hushållstyper

6.1 Sammanboende och hushållsgemenskap

En utgångspunkt vid prövningen av ekonomiskt bistånd är att alla inkomster och tillgångar räknas som gemensamma för makar, registrerade partner och sambor.

Normalt ska den ena parten i ett par inte kunna få bistånd för egen del utan att den andres inkomster eller tillgångar beaktas.

Personer kan bo ihop och dela vissa kostnader men inte ha ekonomiskt ansvar gentemot varandra, t ex vuxna barn som bor kvar hemma eller vänner som delar lägenhet. För dessa hushåll beräknas normen som den personliga kostnaden för ensamstående samt personens andel av hela hushållets gemensamma kostnader.

Hushållsgemenskap gäller normalt från den dag sammanflyttningen sker. Om sammanboendet är oplanerat och osäkert och har varat en kort tid kan det undantagsvis och under kortare tid göras avsteg från principen.

6.2 Giftna men inte sammanboende

Giftna makar är enligt lag försörjningsskyldiga gentemot varandra. Försörjningsskyldigheten gäller även om makarna har skilda hushåll. Den gemensamma inkomsten ligger till grund för bedömning av bistånd och hänsyn ska inte tas till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll.

Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi, till exempel vid en familjevåldssituation, eller då någon av makarna är oförmögen att ta sitt ansvar för resten av familjen ska principen om gemensam försörjningsskyldighet frångås. Undantag kan även göras vid akuta nödsituationer.

6.3 Gymnasiestuderande ungdom

Föräldrarna har, enligt föräldrabalken, försörjningsskyldighet för ungdomarna så länge de går kvar i gymnasieskolan, dock längst tills ungdomarna fyller 21 år. I dessa fall ska ungdomen räknas in i familjens behov och normen för 15 - 20 åringar användas. Föräldraansvaret gäller oavsett om den unge har egen bostad eller inte.

Socialtjänsten ska normalt inte vid biståndsprövning ta hänsyn till den extra kostnad det innebär att gymnasiestuderande ungdomar har eget boende. Undantag ska göras endast om det finns synnerliga skäl till att den unge inte kan bo kvar hemma. I möjligaste mån ska ungdomen ingå i föräldrarnas hushåll, men ibland kan det finnas skäl att se honom eller henne som ett eget hushåll. Men även i dessa fall ska föräldrarnas ekonomi och förmåga att bidra till den unges kostnader utredas.

6.4 Underårig som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underårige själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Vid giftermål övertar maken försörjningsskyldigheten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 års ålder. Om maken inte kan fullfölja sin försörjningsskyldighet (*primär försörjningsskyldighet*), har den underåriges föräldrar försörjningsskyldighet (*sekundär försörjningsskyldighet*).

7 Boende

Se separat lista avseende riktlinjer för hyror. Se bilaga 1.

Hembesök ska som huvudregel göras för att kontrollera avtalets riktighet, antalet boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande bör vara folkbokförd på adressen.

7.1 Uppmaning till bostadsbyte

Om behovet av försörjningsstöd beräknas överstiga 3 månader och om hyresnivån överstiger Oxelösunds kommuns riktlinjer ska sökanden ges ett rådrom som gäller tillsvidare från den tidpunkt då sökande fick information om nämndens bedömning. Ett rådrom ska delges sökande skriftligt och undertecknas av sökande när denne erhållit informationen.

Vid bedömning av högsta godtagbara hyra kan överstigande summa om ca 10 % godkännas utifrån rättspraxis.

7.2 Bostadsrätt/egen fastighet

I vissa ärenden kan det hända att den sökande inte äger hela bostadsrätten själv och att den andra ägaren inte vill gå med på en försäljning. Enligt 6 § lagen om samäganderätt kan den sökande då begära hos tingsrätten att hela egendomen ska bjudas ut till försäljning på offentlig auktion för delägarnas gemensamma räkning.

Skuldebrev till privatperson likställs med skuldebrev till bank.

Vid bedömning om huruvida en fastighet utgör en realiserbar tillgång eller inte ska hänsyn tas till att den sökande behöver betala vinstskatt (30 %).

7.3 Hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren

Socialnämnden bör vid beräkningen av den faktiska boendekostnaden beakta hur stor andel av bostaden den enskilde disponerar, om han eller hon, t.ex. ett kvarboende vuxet barn eller en förälder, lever i en hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren utan att vara samboende.

Nämnden bör vid beräkningen följa Riksförsäkringsverkets föreskrifter om beräkning av boendekostnad i ärenden om bostadsbidrag och familjebidrag i form av bostadsbidrag, som finns i Försäkringskassans författningssamling.

7.4 Hushåll med barn över 18 år

Inkomst av bostadsbidrag bortfaller när den unge fyller 18 år eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för den unge kan beviljas med samma summa som det tidigare bostadsbidraget. Föräldrarna söker bostadsbidrag som barnfamilj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet ska betala vilket minskar föräldrarnas hyra och bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med den summa som försäkringskassan fastställt som hyresdel.

7.5 Ungdom som avslutat skolgång men inte tidigare betalat hyresdel till föräldrarna

Huvudregeln är att bistånd till hyresdel inte ska beviljas. Undantag görs när den unge är medlem i en familj som har försörjningsstöd eller som annars skulle bli i behov av det, vilket kan bli aktuellt på grund av att förälders bostadsbidrag minskar eller dras in.

7.6 Ungdom/vuxet barn som tidigare betalt hyresdel till föräldrarna

Hyresdel beviljas om den sökande tidigare en period själv betalt hyresdel. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Hyresdel räknas ut enligt det beräkningssätt som försäkringskassan använder:

- Köket läggs till antalet övriga rum multiplicerat med två. Hyresdelen fås när dubbla hyreskostnaden delas med denna summa. T.ex.: Lägenheten är på 4 r.o.k. med 4 200 i hyra. Kök plus 2 x 4 rum = 9. Dubbel hyreskostnad = 8 400. Hyresdel: $8\ 400/9 = 934$ kronor.

7.7 Ungdom under 21 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flyttningen.

7.8 Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden därvid ökat ska bistånd till hyresdel beviljas. Hyresdelen beräknas då som för hemmaboende vuxet barn enligt ovan.

7.9 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i andrahand, hotell, etc. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda något alternativ.

8 Resekostnader

8.1 Arbets- och planeringsresor

Arbetsresor med bil ersätts med milkostnaderna enligt kommunalskattelagens schablon, vilket täcker kostnaden för underhåll och reparationer samt övrigt slitage på bilen. Den sökande ska ansöka om skattejämkning för arbetsresor. Bilens värde får inte överstiga ett basbelopp.

Bilnehavet och kostnaderna för arbetsresor godtas om det av omständigheterna klart framgår, att användandet av bil eller MC istället för allmänna kommunikationsmedel, regelmässigt medför en tidsvinst av minst två timmar per dag eller om bilen måste användas i tjänsten minst 60 dagar/år och bilen körs minst 300 mil i tjänsten/år.

Bedömning av behovet av arbetsresor görs av socialsekreterare.

8.2 Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte beviljas. Behovet av rekreation kan tillgodoses genom posten lek och fritid i riksnormen.

8.3 Övriga resor

En individuell bedömning görs av Socialsekreterare på Vård och omsorgsförvaltningen. Särskilda skäl ska kunna utredas med hjälp av underlag.

Enkel resväg bör överstiga 6 km för att busskort ska beviljas om inte särskilda skäl föreligger.

8.4 Återföreningsresor

Bistånd beviljas inte till kostnader för återföreningsresor. Den enskilde informeras om möjligheten att ansöka hos Röda korset som ibland kan bevilja resebidrag till familjemedlemmars resa till Sverige.

8.5 Innehav av bil

Särskilda behov av bilnehav bedöms utifrån Socialstyrelsens riktlinjer. Om bilens värde understiger 5 000 kr utgör den inte en realiserbar tillgång. Värderingsintyg ska lämnas enligt rådru.

Om det inte föreligger särskilda behov av bilnehav ska omkostnader inte godkännas.

9 Hemförsäkring och villkorat bistånd

9.1 Hemförsäkring

Bistånd utgår endast till basförsäkring, om inte särskilda skäl föreligger. Bistånd utgår endast månadsvis.

9.2 Praktik och kompetenshöjande insatser/villkorat bistånd

I samband med praktik och kompetenshöjande insatser kan försörjningsstöd beviljas enligt norm och riktlinjer.

Vid ogiltig frånvaro föreligger inte rätt till försörjningsstöd och avdrag sker enligt rutiner för villkorat bistånd 4 kap 4 och 6 §§. Planerad och i förväg godkänd och anmäld frånvaro reducerar inte rätten till försörjningsstöd. Efter individuell bedömning kan läkarintyg från första sjukdag begäras.

10 Livsföring i övrigt

10.1 Jobbstimulans

I regel beaktas all inkomst vid prövningen av ekonomiskt bistånd men jobbstimulansen innebär att det ska göras undantag från denna princip. Jobbstimulans gäller för alla som fått försörjningsstöd under minst sex månader och får eller har arbete. Den är utformad som en särskild beräkningsregel som innebär att 25 % av nettoinkomst av anställning under vissa förhållanden inte ska beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd. Beslutet gäller under 24 månader, därefter måste kriterierna uppfyllas på nytt.

10.2 Sjukresor

Sökanden ska i första hand ansöka om sjukresor hos Region Sörmland. Högkostnadsskyddet avseende sjukresor följer Region Sörmlands riktlinjer.

10.3 Gymkort

Om läkarintyg styrker behov av gymkort eller annan träning bör avslag meddelas med hänvisning till fritidsnormen. Om det föreligger behov av särskild träning vilken fritidsnormen inte täcker beviljas mellanskillnaden.

10.4 Julklappspeng

Beviljas inte då det ingår i riksnormen i posten för fritid och lek och är därmed tillgodosett.

10.5 Kläder och skor utöver vad som ingår i norm för ekonomiskt bistånd

Extra bidrag till kläder och skor beviljas inte, om det inte finns starka medicinska eller andra tungt vägande skäl. Här avses engångskostnader för specialbeställda kläder eller skor som inte täcks av handikappersättning. Alla normala utgifter för kläder och skor ingår i normen. Ansökan prövas utifrån detta och eventuellt bistånd ges endast till merkostnader. Ansökan ska styrkas med ett intyg från läkare exempelvis gällande ortopediska skor.

10.6 Medlemsavgift i förening

I de fall socialsekreterare bedömer att ett medlemskap i en förening bidrar till att den sökande breddar sitt nätverk och genom detta påskyndar sina möjligheter till arbete, dokumenteras detta i verksamhetssystemet under rubriken "Föreningsaktivitet som en del av arbetsmarknadsplaneringen". Om socialsekreterare noterat att man bedömer att medlemskap i förening bidrar till egenförsörjning godkänns medlemskapet som en utgift utöver norm av myndighetsenheten.

10.7 Utlandsresor

Se Rutiner för arbetsmarknadsplanering.

10.8 Hemutrustning

Beviljas enligt schablon, se separat lista. Den som omfattas av det kommunala flyktingmottagandet har rätt att få CSN-lån för att köpa möbler och annan utrustning till sitt första hem.

10.9 Spädbarnsutrustning

Beviljas enligt schablon, se separat lista.

För att intyga graviditeten ska moderskapsintyg uppvisas. Detta intyg skrivs av barnmorska på Mödravårdscentral. Halv summa beviljas innan barnet föds och resterande efter barnets födelse.

10.10 Tandvård

Tandvårdsutredning görs om personen har haft ekonomiskt bistånd under minst 6 månader (undantag är akut tandvård.)

Kostnadsförslag som understiger 10 % av gällande basbelopp godkänns av handläggare.

Kostnadsförslag som överstiger 10 % av gällande basbelopp kontrolleras med folktandvården i Oxelösund.

10.11 Glasögon

2 400 kr avseende glasögon beviljas för en period på 24 månader. En förutsättning är att personen har haft ekonomiskt bistånd under en period på 3 månader.

10.12 Flytt- och magasineringskostnader

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner. Endast om särskilda skäl finns kan bistånd beviljas och då i form av hyra av släp eller lastbil inklusive kostnader för bensin och försäkring.

Magasineringskostnader kan beviljas beroende på värdet på bohaget och får inte understiga värdet för vad sökande kan beviljas i bistånd till hemutrustning. Sådan kostnad kan beviljas under tid för vård på behandlingshem, vid vräkning eller vid fängelsevistelse (inte straff överstigande 6 månader). I bedömningen om sökande är berättigad till bistånd ska hänsyn tas till sökandes möjlighet att erhålla nytt boende inom snar framtid. Magasineringskostnad kan beviljas max 6 månader. Biståndsbeslutet ska vara tidsbegränsat. Vård och omsorgsförvaltningen ska inte teckna kontrakt om magasineringen. Kontraktet ska sökande själv stå för. Om fakturan står på Vård och omsorgsförvaltningen ska kontraktet omedelbart sägas upp och överföras i sökandes namn.

10.13 Skulder

Obetalda studieskulder beviljas endast om detta är enda möjligheten för den enskilde att beviljas studiemedel via CSN för att på så vis bli självförsörjande. Bedömning av socialsekreterare/ coacher krävs kring den sökandes möjligheter att få arbete utan genomförd utbildning.

Hyresskulder kan beviljas mot återkrav om det är enda möjligheten att inte bli hemlös. Avbetalningsplan upprättas.

10.14 Dator

Socialsekreterare ska göra bedömningen om den sökande eventuell kommer att bli självförsörjande inom 3 månader. I de fall då självförsörjning inträffar inom 3 månader beviljas inte kostnader för dator.

Kostnader för bredband beviljas om max 279 kr per månad.

10.15 E-legitimation

Kostnad för att införskaffa och upprätthålla e-legitimation beviljas.

10.16 Mammografi och cellprov

Kostnader i samband med dessa undersökningar godkänns utöver norm.

10.17 Föräldrapenning

Vid föräldrapenning ska hel ersättning enligt SGI tas ut i första hand. 30 dagar av föräldrapenningen får sparas till dess barnet fyller 8 år.

11 Felaktiga utbetalningar

Övergripande mål vid handläggningen av ekonomiskt bistånd är att rätt bistånd ska betalas till rätt person. Felaktiga utbetalningar (FUT) kan undvikas genom tydlig information och vägledning till de sökande om hur förutsättningarna ser ut. Felaktiga utbetalningar kan trots detta ändå uppkomma av olika orsaker. Det kan handla om brister i ärendehantering, att den sökande inte förstått eller fått tillräcklig information om regelverket eller att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter i syfte att erhålla för hög ersättning.

Om det finns anledning att misstänka att felaktiga uppgifter lämnats ska de lämnade uppgifterna granskas mer ingående. I de fall den enskilde fått ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp ska biståndet alltid återkrävas i enlighet med socialtjänstlagen 9 kap1§. Den som konstaterats medvetet ha lämnat felaktiga uppgifter eller genom grov oaktsamhet orsakar fara för att felaktigt för högt bidrag betalats ska polisanmälas.

Om det i ett ärende upptäcks att det finns en misstanke om en felaktig utbetalning ska detta utredas (FUT-utredning). Utredningen syftar till att klargöra om det skett en felaktig utbetalning eller inte. Utifrån utredningen bedöms om det finns grund för beslut om återkrav och/eller polisanmälan. FUT-utredningen ska bedrivas åtskild från eventuell parallell biståndsutredning och alltid göras av annan handläggare

Felaktiga utbetalningar kan uppkomma av olika orsaker till exempel till följd av att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter eller genom att den sökande saknar kunskap om regelsystemet. En felaktig utbetalning kan även bero på interna felaktigheter i handläggningen av ekonomiskt bistånd.

Omständigheter som kan leda till felaktiga utbetalningar och som särskilt bör uppmärksammas vid kontroll är:

- om sökande egentligen är sammanboende
- om barn som uppges ingå i hushållet inte vistas i landet
- om sökande samtidigt får ekonomiskt bistånd i annan kommun
- om sökande undanhåller inkomster och tillgångar

11.1 Förebyggande åtgärder mot felaktiga utbetalningar

- Information genom film (e-tjänst) översätts på flera språk
- Information broschyr
- Information vid nybesök
- Kvalitetssäkra handläggningen
- En uppdatering av ansökningsblanketterna för att förtydliga klients skyldighet vad gäller redovisning av inkomster samt förtydligande gällande ålder på barn som bor hemma. (februari 2019)

- En rutin med barnenheten där en dialog ska föras mellan enhetschefer gällande placerade barn till föräldrar som uppbär ekonomiskt bistånd (för att förhindra att bistånd för barnet betalas ut, januari 2019)
- Rutinmässig kontroll av beslutsunderlagen görs stickprovsvis av verksamheten. 10 % av beslutsunderlagen kontrolleras från e -tjänsten.

11.2 Handläggning av felaktiga utbetalningar

- Alla som misstänker fusk har en skyldighet att rapportera det
- Socialsekreterare som upptäcker felaktiga utbetalningar fyller i en skriftlig remis som lämnas till FUT utredaren
- Den enskilde har 14 dagar på sig att kommentera och komma med nya uppgifter till utredningen om felaktig utbetalning innan den skickas till AU
- Rutiner kring återbetalning är att den enskilde kan själv inom 14 dagar betala in den felaktigt utbetalda summan eller upprätta en avbetalningsplan. Skulden ska vara avbetald inom 1 år och 6 månader. Inbetalningen ska följas upp av administratör. Följs inte planen ska socialsekreterare informeras samt vidta åtgärder
- FUT ska utredas oavsett summa. Utredning av summor som överstiger 1000 kronor ska till AU för att sedan polisanmälas
- När en utredning om felaktig utbetalning med *förslag till beslut* kommuniceras till den berörde skickas alltid ett informationsbrev med. Efter cirka en månad kommuniceras den slutliga utredningen som är beslutat av Vård- och omsorgsnämnden
- För att en polisanmälan inte ska upprättas krävs särskilda grunder. Detta ska på ett tydligt sätt motiveras i utredningen. Exempel på orsaker till att en polisanmälan inte görs är bristande handläggning från kommunen, felhantering av ansökan om ekonomiskt bistånd av tex god man, psykisk ohälsa eller att den berörde omedelbart tar kontakt med Socialnämnden när en felaktig utbetalning har skett. Vid misstanke om bidragsbrott ska alltid ärendet polisanmälas.
- Återkrav ska följas upp regelbundet